

Riječ više o koncertu Crnogorskog simfonijskog orkestra u CNP-u

Korak ka osvajanju novog repertoara

Maestro Grigorij Krasko još jednom je demonstrirao izuzetnu sposobnost da odabere i precizno interpretira djela koja su u svakom pogledu predstavljala novinu i izazov i za izvođače i za podgoričku publiku

Piše:
Vanja Vukčević

Crnogorski simfonijski orkestar, pod dirigentskom upravom maestra Grigorija Kraska, nakon kraće pauze, u srijedu 22. januara na Velikoj sceni Crnogorskog narodnog pozorišta, započeo je drugi dio koncertne sezone. Publika je imala priliku da čuje djela nastala u 20. vijeku: svitu iz baleta „Apolon, predvodnik muza“ Igora Stravinskog, „Divertimento u C-duru“ češkog kompozitora Bohuslava Martinua, „Divertimento koncertante“ za kontrabas i orkestar, italijanskog autora Nina Rote i svitu „Građanin plemić“ Riharda Štrausa.

Rekonstrukcija

Igor Stravinski se u svojim kompozicijama neoklasičnog perioda, u tematskom smislu, više puta upuštao u tumačenje antičkih tema. Samo četiri mjeseca nakon premijere njegovog „Kralja Edipa“, kompozitor je 1928. godine predstavio i mitološku priču o Apolonu (bogu muzike) i muzama, a kroz žanr baleta koji, kako sam kaže, zbog svojih pravila, aristokratske uzdržanosti i strogosti forme odgovara njegovom umjetničkom izrazu. U cilju savršenog ispoljavanja apolonijskog principa, postizanja čistote i zvučnog jedinstva, kompozitor piše „Apolona“ za

gudački orkestar, a različitim muzičkim sredstvima uspostavlja višestruke reference. U djelu se evociraju galantni i barokni koncertantni stil (končerto grosso), francuska uvertira, ali i klasicistički i romantičarski stil, dok je duboka prisutnost tradicije sve vrijeme eksplicitna i u samom jeziku. Uslijedio je Martinuov „Divertimento“ (Serenada br.4). Nakon otklona od romantičarskog idioma koji je usvojio na studijama, ovaj češki kompozitor, violinista i pedagog zanimao se za ekspresionizam, u svojim djelima je koristio folklorne melodije i elemente džeza, a „Divertimento u C-duru“ predstavlja jedan od najranijih primjera njegovog neoklasičnog umjetničkog mišljenja. Ovu trostavnu kompoziciju napisao je 1932. godine, a posvetio je francuskom kompozitoru Albertu Ruselu, kod koga se i usavršavao.

Izazov za izvođače

Obje, izuzetno zahtjevne i delikatne partiture, gudački ansambl Crnogorskog simfonijskog orkestra, uz oboistkinje Jarinu Denisenko i Teodoru Pejašinić u Martinuovom djelu, donio je sa potpunom jasnoćom i razumijevanjem njihovog rafiniranog tkiva, a maestro Krasko još jednom demonstrirao izuzetnu sposobnost da odabere i precizno interpretira djela koja su u svakom pogledu

predstavljala novinu i izazov i za izvođače i za podgoričku publiku.

Širem auditorijumu poznat po čuvenim ostvarenjima na polju filmske muzike, italijanski kompozitor Nino Rota je svoj četvorostavačni „Divertimento koncertante“ za kontrabas i orkestar pisao između 1968. i 1973. godine, saradujući sa kontrabasistom i pedagogom Frankom Petrakijem. Pored brojnih odlomaka iz Petrakijeve instruktivne zbirke „Pojednostavljena viša tehnika“, koji su imali za cilj savladavanje različitih tehničkih problema, tema Paganinijevog „Koncerta br.1“ predstavlja referencu prvog stava divertimenta, dok je muzika za treći stav (Arija) zasnovana na lirskim motivima, koju je Rota prvobitno napisao za film „Doktor Živago“, i u kojoj se ogleda autorovo neoromantičarsko usmjerenje.

Virtuozni Marković

Poznati crnogorski kontrabasista Zoran Marković, profesor na Muzičkoj akademiji u Ljubljani, ponovo nam je pokazao izuzetan virtuoziitet koji je potpuno bio funkciji ovog zahtjevnog djela, ali i vanredno emotivnim lirskim epizodama dočarao namjeru kompozitora da na trenutak oživi zlatno doba italijanske opere. U crnogorskim simfoničarima, predvođenim maestrom Kraskom, imao je pouzdane i motivisane

saradnike. Svoj odnos prema umjetničkoj tradiciji pokazuje i Rihard Štraus u orkestarskoj sviti „Građanin plemić“, kojim je zaokružen još jedan uspješan nastup Crnogorskog simfonijskog orkestra. Muzika za ovo djelo prvobitno je bila namijenjena pozorišnoj postavci istoimenog Molijerovog komada, nakon koje je slijedila kratka opera inspirisana antičkim mitom o Arijadni. Zbog kompleksne i skupe produkcije, djela su odvojena u dvije samostalne kompozicije - operu „Arijadna na Naksosu“ (1916) i orkestarsku svitu „Građanin plemić“ (1917). Orkestar je izveo pet od ukupno devet stavova svite, koja danas predstavlja jedan od najranijih primjera pastiša u 20. vijeku.

Interpretacije

Publika u Crnogorskom narodnom pozorištu imala je mogućnost ne samo da čuje djela u kojima kompozitori ne polemishu sa prošlošću i u kojima nema sukoba između tradicije i modernosti, već postupke i motive prošlosti prožimaju sa ostvarenjima i dostignućima umjetničkih muzičkih praksi 20. vijeka, nego i da potpuno uživa u dosljednim i inspirisanim interpretacijama Crnogorskog simfonijskog orkestra, predvođenog maestrom Kraskom. Ovim programom napravili su značajan iskorak u osvajanju novog repertoara.